

Izbija vank četrtok
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamzni listi dobó
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vretice,
če se natiane enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 2.

V Mariboru, dne 14. januarja 1904.

Tečaj XXXVIII.

Okrajni zastop mariborski.

(Napišal pohorski kmet.)

Naš stanovski sobrat Fr. Pišek iz Hotinjevesi je pozval v vašem listu nas kmete mariborskega okraja, da stopimo pri prihodnjih volitvah za okrajni zastop mariborski skupaj ter volimo v kmečki skupini kmete, ne pa mariborskih gospodov in njihovih slepih pristavev. Njegov poziv je prodril tudi do kmetov na Pohorju in našel pri nas najprijaznejši odmev. Le vkup, mi kmetje! Saj imamo mi kmetje dovolj razumnih mož v svojih vrstah, ki bodo zastopali naše potrebe, nam ni treba beračiti in prosjačiti pri mariborski gospodi, da nas naj ona zastopa. Ponosno glave po konci, kmetje mariborskega okraja, ne delajmo tlake tujim ljudem!

Že g. Fr. Pišek je točno dokazal, da je dosedanji okrajni zastop zanemarjal najbolj ravno vse ono, kar bi moglo biti nam kmetom v korist. Zares, ne tajimo, da bi okrajni zastop ne izdal za okraj nič denarja, o, še preveč ga je izdal! A izdani denar je bil večinoma tako izvržen, da je bolj koristil mestnim gospodom, ki so tudi posestniki v okolici, kakor pa nam kmetom. Pravite, da ste tisoče in tisoče izvrgli za okraj, mi pa vas vprašamo, kje se vendar to pozna? Nikjer, vi gospoda! Za kmeta pač ne znate vi skrbeti in gospodariti, zato, mariborska gospoda, ven iz okrajnega zastopa in kmetje notri!

Ne vem, kake kandidate misli postaviti meščanska stranka za kmečke občine, zato se ne oziram na kako osebo, ampak splošno

trdim: Mi kmetje ne zaupamo več gospodi po mestih in trgih! Nam vsem je še znano, kako je opeharil šentlenarčki tržki župan Mravlagg kmečke ljudi za ogromne svote! Kmetje so imeli preveliko zaupanje do gospodske suknje in bili so prevarani.

Če se Mariborčani tako vsiljujejo v naš okrajni zastop, potem jim moramo klicati mi kmetje: Le ostanite v svojem mestnem zastopu! Dela imate tamkaj zadosti, saj imate dolgov čez glavo, pokažite torej v mestu najprej svoje gospodarske zmožnosti, naš okraj pa pustite pri miru!

Kako znajo meščani gospodariti, pokazalo se je preteklo leto tudi v Gradcu. Tamkaj imajo v občini na milijone dolgov, a tega ni dovolj, blizu en milijon dolga so vestnim volicem celo utajili. Glejte, to je »veščega« meščanskega gospodarstva vzgled!

Kmetje mariborskega okraja! Ne obeshajmo se torej mariborskim meščanom za škrice, ne volimo njih in onih, katere nam vsiljujejo, ampak postavimo se na lastne noge ter prosto izberimo in izvolimo le take može, o katerih smo že naprej prepričani, da so zmožni in voljni delovati za nas kmete v mariborskem okraju! Kmečke pozdrave pošiljam vsem sobratom!

Politični ogled.

V avstrijski delegaciji je slovenski delegat dr. Šusteršič izjavil, da ne more odobravati tega, da je Avstrija pri volitvi papeža ugovarjala izvolitvi kardinala Rampola,

ker za to ni imela pravice. Strinja pa se z vladnim postopanjem v zamotanem balkanskem vprašanju, želi samo hitrejšega, krepkejšega nastopa zveznih držav, da spomladi zopet ne izbruhnejo novi nemiri. Govornik je obsojal kraljevi umor v Srbiji, a pod nobenimi okolnostmi ga ne more smatrati kot domoljubnega dela v kljub vsem simpatijam, ki jih je imela Avstrija glede Srbije, je dandanes pri Srbih in vseh balkanskih narodih predmet sovraštva, ker velja Avstrija vsled postopanja proti Slovincem in Hrvatom kot slovanstvu sovražna država. Za to sicer naš zunanji minister ni odgovoren, a to dokazuje, da se zunanja politika ne da ločiti od notranje, da zunanji minister ne more v oblakih sedeti in od tu voditi usodnih dogodkov. Obnovitev trozveze je z ravnodušjem vzel na znanje. Vsled prijateljstva z Rusijo je pomen trozveze mnogo izgubil, in danes je popolnoma vseeno, smo li z Italijo zvezani ali ne. Govornik bo glasoval zoper proračun in sicer ne-le vsled notranje politike, temveč tudi vsled postopanja Avstrije ob priliki papeževе volitve.

Na Koroškem so Slovenci zmagali tudi pri občinskih volitvah v Kotljah v drugem in tretjem razredu. Volitve po občinah so toraj za Slovence na Koroškem precej dobro izpadle. Povsod so bili voditelji proti nemčurkim liberalcem slovenski duhovniki

Listek.

Matej Slekovec,

župnik Sv. Marka in kn. šk. konsist. svetovalec.

(Dalje.)

G. Bezjak so ga tako čislali, da so mu dali v pregled in popravek rokopisa obeh svojih molitvenikov »Žalostna Mati Božja« in »Sv. Alojzij«. G. Slekovec je rad pripovedoval do smrti o pok. gosp. Bezjaku, čigar nedosegla krotkost in globoko premišljevanje je bila čisto g. Slekovcu v spominu. Tu se je navzel tudi g. Slekovec izrednega čiščenja žalostne Matere Božje, katere podoba je imel vedno pri svoji postelji. To čiščenje mu je ostalo do konca posebno milo in drago in ne menda le slučaj, da je zadnje delo g. Slekovca knjižica: »Kapela žalostne M. B. v Središču in njen častni venec.« Spisal jo je v spomin na zlato mašo dveh srediških rojakov č. g. stol. prošta monsignora Lavrencija Herg-a in umirov. župnika in bivšega profesorja č. g. Matija Šinka. Knjižica je pa ravno tako znak prijateljstva kakor še bolj ljubezni in vdanosti do žal. Matere Božje, pred koje oltarjem je vedno maševal, kadarkoli je bil v jutro v Središču.

Z veliko vnemo si je pripravljaval katehet

Slekovec uprav svoje učence za skušnjo. Pravil še je poznejša leta: »Otroci so mi vedeli krščanski nauk, da sem štel dneve do skušnje.« A gospodu Slekovcu so rojenice v zibel položile britko planinsko cvetko, ki raste v gorskem bistrem zraku, kjer kipe vrhovi do neba. Položile so mu cvetko, ki je grenkega okusa, a ima v sebi zdravilno moč ter nas spominja s svojo krasno modrino in zvezdnato obliko, da je naša pot navzgor. Poznaš li encijan, dragi čitatelj, to je ona zlahna planinska cvetlica. Kakor tudi poznejša leta, tako tudi zdaj ni gledal gosp. Slekovec sadu svojega truda. Začetkom avgusta 1882 je mahoma zbolel. Jel je bruhati kri. Tekom treh dni bil je na robu groba. Nepopisna je bila žalost vdanih mu ovčic. Noč in dan so se menjavale pridne strežnice ter imele krvave žulje na rokah, ker so žmikale mrzle ledene obkladke, s kojimi se je zadrževalo nadaljnje bruhanje krvi. Dne 12. avgusta so bili gospod sprevideni s svetimi zakramenti za umirajoče. Smrtno svečo so imeli vedno tik sebe na odeji in mirno vdano pričakovali smrti. Sami še naprosijo prijatelja, ki jih obišče, naj jim govori nagrobnico. Bil je res č. g. Mihael Lendovšek tedajni ptujski vikar, že pripravljen za pridigo, a Bog je sklenil drugače. Ravno tiste dni se vrnete dve romarici iz Marijinega Celja. Kako

se prestrašite, ko najdeta svojega spovednika na smrt bolnega, četudi ste se poslavljali od zdravega. Gospod pa vprašajo: »Imata kaj vode s seboj od Marijinega studenca v Marija Celju?« »Ne« glasi se odgovor, »pač pa si jo je prinesla naša tovaršica iz sosedne župnije.« Brez besede odhiti romarica iz hiše in se pred mrakom prinese vodico, da izpolni gospodovo »zadnjo željo« — tako se ji zdi. Še pozneje je pravila s solzami, kako je bolnik v levici držal podobico Marija-Celjsko z desnico pa polagoma pridvigal čašo in pil vodico iz Marijinega studenca.

Česar nihče ni več pričakoval, to se je zgodilo. G. Slekovec zopet vstane in okreva toliko, da se poda na jug v solčno Gorico. Tam je bival od 1. oktobra 1882 do 1. maja 1883 v Rudolfinu v začasnem pokoju. Milo podnebje mu je ljubilo in čudovito je okrevl. Za časa bivanja v Gorici se je seznanil gosp. Slekovec z imenitno rodovino kneza Windischgrätza. Poučeval je sinka, mladega Otona ter se zelo srečnega čutil v občevanju te veleblage, pobožne družine. Shranjeval je kot ljub spomin fotografije mladega Otona ter rad pripovedoval, kako lepo odgojen je bil plemeniti princ. Pa tudi mladi učenec je moral v dragem spominu hraniti g. Slekovca. Ko je nekaj let za tem potoval g. Slekovec v Lour, izstopi na celovškem peronu za

Vkljub temu so jih že celo štajerski slovenski listi imenovali »brezdomovince«. Navadno povsod orjejo duhovniki ledino, ko pa pride mirna doba, hočejo prvo besedo govoriti drugi stanovi! A zadela je druga huda nesreča koroške Slovence. Kakor je sedaj nam sovražno naučno ministrstvo določilo, se bo morala slovenska šola v Št. Jakobu v Režni dolini razdeliti v slovensko in nemško-slovensko šolo.

Vojske med Rusijo in Japonsko baje ne bo, tako pravijo zsdnja časniška poročila. Toda poročila se menjavajo kakor vreme, prihodnje vesti bodo nam mogoče zopet oznanovale, da je vojska med Rusijo in Japonsko neizogibna in da je je pričakovati že v najbližnjem času. Med Rusijo in Japonsko se vrši namreč sedaj pogajanje zaradi mirnega razvozljanja razpornih točk, in kakor kaže pogajanje ugoden ali neugoden konec, taka so tudi trenutna poročila.

Dopisi.

Iz Slovenskih gor. (Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda) V mnogih poročilih smo že slišali o plodonosnem delovanju raznih društev v divnih Slovenskih gorah. Ali vendar v kljub raznim, za naš narod prepotrebim društvom, nam vendar nedostaja jednega, in to je prevažne in prekoristne podružnice šolske družbe sv. Cirila in Metoda. Zares čudno se bo zdelo cenjenim bralcem »Slov. Gospodarja«, da v tako narodno probujenem kraju, kakor so naše Slov. gorice, nimamo niti jedne bodisi moške ali vsaj mešane podružnice dične šolske družbe. Ali ni to malomarnost naših voditeljev, da se nihče resneje ne potruji, da bi se ustanovila omenjena podružnica? Saj bi to ne stalo preobilo truda, ker se nahajajo v vseh župnijah izobraževalna društva, katera bi ustanovnemu odboru dokaj rada šla na roko.

Najpripravneje bi bilo, ako bi se omenjena podružnica ustanovila v sredini Slov. goric, to je pri Sv. Lenartu, od koder bi se njeno delovanje moglo razširjati po celem okrožju Slov. goric. — Torej na noge, cenj. rodoljubi iz Št. Lenarta in okolice, poskusimo sedaj v zato najpripravnejem zimskem času ustanoviti prepotrebno podružnico, v pomoč prekoristni, kakor se čuje, v zelo težkem položaju se nahajajoči šolski družbi sv. Cirila in Metoda. Upam, da se naš poskus ne bo izjalovil.

Pred vsem bi kazalo, da bi se ustanovila najpoprej moška podružnica, kakor že omenjeno s sedežem pri Sv. Lenartu, h kateri mislim, da bi takoj pristopili vsi naši narodni mošje ter mnogostevilni narodni mladeniči. Sčasoma bi se ustanovila gotovo še tudi ženska podružnica, kajti Slov. gorice so kar preprežene z dekliškimi zvezami, pri katerih je gotovo že toliko zavednih deklet, da bi se mogle česar sličnega poprijeti (na primer pri Sv. Benediktu). Tem bi se gotovo druge zveze in ostalo narodno ženstvo pridružilo.

Ti stavki bi naj bili v premislek našim požrtvovalnim rodoljubom. Omenjena podružnica bi naj bila lavorika njih plodonosnemu delovanju, Slovenskim goricam pa krasen biser, kažoč narodno čustvo tukajšnjega

par trenutkov. Hipoma priskoči vitki mladenič, poljubi g. Slekovcu roko rekoč: »Gospod, ali me ne poznate več, jaz sem vas pa spoznal prvi hip.« — Bil je princ Oton. Ko se je nekdanji gojenec zaročil tako slavno z vnukinjo našega presvitlega vladarja, nadvojvodinjo Elizabeto, pošlje mu tudi gospod Slekovec čestitko. Že z obratno pošto odgovori presrečni ženin na vizitki z najljubeznivejšimi besedami, spominja se z velikim spoštovanjem in ljubeznijo nekdanjega svojega učitelja.

(Dalje sledi.)

M.

prebivalstva. — Tedaj na svidenje merodajne osebe na skorajšnjem ustanovnem shodu!

F. Goricopoljski.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Politični shod pri Sv. Roprtu v Slov. goricah priredi lenarško katol. polit. društvo v nedeljo, dne 17. januarja ob 3. uri popoldne v stari šoli. O svojem delovanju v deželnem zboru bo poročal posl. Roškar, kot govornik nastopi tudi urednik g. A. P. Korošec. Kmetje ropški in sosedje pridite, polnoštevilno na ta važni shod, da spoznate in izveste, kako se nam Slovcem godi in kaj nam je storiti v bližnji prihodnosti za naš narodni in gospodarski obstanek!

Katol. politično društvo »Sava« za brežiški in sevnški okraj bo imelo svoj občni zbor na Vidmu v gostilni g. Karoline Podjed v nedeljo, dne 17. januarja 1904 popoldne ob 3. uri. Na dnevnem redu je med drugim volitev novega odbora, obstoječega iz 9 odbornikov in 3 namestnikov, ker je zdajšnjemu odboru pretekla triletna doba. Poročal bo poslanec g. Žičkar o deželnem in državnem zboru. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Imenovanja. Imenovan je okraj. komisarjem v Mariboru g. dr. Evg. Netolizka. — Članom centralne komisije za umetne in zgodovinske spomenike je imenovan g. dr. Jakob Žmavc, c. kr. profesor v Kranju.

Iz pošte. Poštna uradnica Katarina Stingl v Slov. Bistrici je imenovana poštarici a II. plačil. razredu druge stopnje.

Iz šole. Dvorazredna ljudska šola v Zdolah se razširi v trirazredno.

Poročil se je 11. t. mes. g. Alfonz p. Gspan, c. kr. evid. geometer v Krškem, z gospodično Julijo Simončič iz Sevnice.

Potrjena volitev. Cesar je potrdil izvolitev gospoda Ivana Kukovca načelnikom in g. dr. K. Chloupeka podnačeln. okrajnega zastopa ljutomerskega, in izvolitev Franca Wratschka načelnikom in Otona Zorzinija podnačelnikom okrajnega zastopa gornjeradgonskega.

Gospod dr. Vošnjak nam pošilja sledečo zahvalo: Povodom moje sedemdesetletnice mi je došlo toliko pismenih in brzojavnih čestitk, da mi ni mogoče za vse pismeno se zahvaliti. Izrekam torej tem potom vsem, ki so se me tako laskavo spominjali, pristrčno zahvalo. Moje srce je veselo, ko se oziram na preteklo dobo, zlasti 60ih let, ko se je začelo intenzivno narodno delo, in ko vidim, da naš trud ni bil brezuspešen, temuč je obrodil obilni sad, obilnejši kakor smo se takrat nadjali. Ideali, za katere smo z mladeniško navdušenostjo šli v težavni boj, niso ostali mrtvi ideali, ampak so se, če tudi ne popolnoma, po precejšnji meri vtelesili. Narodna zavest prešinja čedalje obširnejše kroge našega naroda, in tudi v gmočnem oziru smo se otresli nadvlade tujega kapitala in stojimo na lastnih nogah. Posojilnice, katere smo pred 30imi leti začeli ustanavljati in drugi narodni denarni zavodi, razpolagajo sedaj že z lepo svoto 100 milijonov kron hranilnih vlog. Generacija 60ih let je torej pošteno in srečno izvršila svojo nalogo. Naj tudi v sedanji generaciji vsak stori svojo dolžnost in Bog bode, kakor dosihmal, tudi nadalje blagoslovil naše delo. — V Visolah, dne 5. januarja 1904. — Dr. J. Vošnjak.

Mariborske novice. V petek, dne 8. t. m. je padel 20letni Matija Mec iz Vrholj pri Konjicah v Tegetthoffovi cesti ter si zlo-

mil svojo leseno nogo. Revež ni mogel naprej, dokler se ga ni usmilil redar ter ga pustil prepeljati na dom z vozom. — Konkurz je napovedal trgovec z manufakturnim blagom Jož. Kren. — Zaradi tatvine so zaprl 22 letnega Albina Peterlinšek iz Rošpaha ter so ga zato djali pod ključ. — Dne 7. t. m. je umrl usnjaj Alojz Nasko v 61. letu. — V nedeljo, dne 17. t. m. ob 8 uri zvečer priredi mariborska »Čitalnica« drugi komorni glasbeni večer.

V Tezni pri Mariboru je zabodel železniški delavec Janez Pukšič, doma iz Vurberka pri Ptuj, gostilničarja Jož. Majcen z nožem ter ga smrtonovarno ranil. Gostilničar je hotel braniti ljubico Pukšiča, katero je isti pretepal.

Sveta Magdalena v Mariboru. Na novega leta se nam je naznanilo, da je bilo pri Sv. Magdaleni leta 1903 poročencev 102 parov, rojencev 483, mrličev pa 521. Te številke nam pričajo, da ima ta župnija veliko prebivalcev, za katere je farna cerkev že davno premala. Zato se podvizajmo, da kmalu postavimo hišo božjo. V to svrhu se obračamo do vseh pobožnih kristjanov za podporo. Obhajancev od 1. marca je bilo 9700. — To ogromno število prebivalstva predmetne magdalenske župnije opravičuje močno željo in terjatev, da bi se ustanovila za osebne vlake postaja in sicer med čuvajsko hišo št. 431 in 432, tam, kjer je mala hišica (Blockhaus št. 5.) in kjer že itak trije uradniki delujejo ter vlaki mnogokrat postajajo, samo da ne sme nihče izstopiti. Nastala je tam lepa ulica — Lenugasse — skozi katero bi se lahko vozilo in peš hodilo do postaje 5 do 20 minut, ko imamo zdaj na kolodvor eno uro ali eno in pol ure hoda. Tukaj so različne vojašnice in mož mora tri četrt ure daleč do postaje, tukaj je bolnišnica; marsikateri revež lazi pol dneva, predno pride do železnice; tukaj je kaznilnica, spokorjenec mora skozi celo mesto korakati. — Magdalensko predmestje bi jako oživelo in se hitro razširjalo, ako bi imelo svoj kolodvor. Naše vrle poslance prijazno opozorimo na te želje in prošnje, posebno če dravskega mostu kmalu ne dobimo.

Iz Peka pri Mariboru nam piše Slovenec: O Pekrah pozna svet razne imenitnosti. Prva in najboljša znamenitost je pekarsko vince, ki slovi daleč po svetu. Njega srkat priroma na leto brezštevilna — pivec. Druga znamenitost je pekarska nemška zavest ali nemškutarija in nje kulturni cvet — nemška šola. Ta cvet opisati bi bila tudi zanimivost, katero si prihranim za poznejši čas. Pekarsko slavo širi tudi med svet »krasno« (kdo se ne smeji?) ubrana godba, katera zna »umetno« nemško svirati marše, polke itd. Čast naše vasi pa najbolj širi »rod, ki prebiva tod«. Pred tremi leti so trije fanti ubili v teku četrt ure dva močna moža. Minoli teden so žalostno pokopali pridnega 27letnega mladeniča, katerega je zavratno usmrtil z enim udarcem pogumen osemnajstleten mladenič. Morilec je sin navdušenega posilinemca in je obiskoval, kakor oni trije prejšnji junaki, pekarsko nemško šolo.

Jareninske občinske volitve bodo kmalu. Upanje je veliko, da v vseh treh razredih zmagajo Slovenci. Da bi le srce ostalo zdravo! Vse ostale občine velike jareninske fare so dozdej nemškutarske.

Mesto potovalnega učitelja za kmetijstvo s hrvaškim učnim jezikom je razpisano na Primorskem. Prošnje je vložiti do 15. februarja t. l. pri c. kr. namestništvu na Primorskem. Natančnosti glede službe se izvedo pri c. kr. kmetijskem nadzorniku v Trstu.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Pazite na ogenj! Tako naši časniki dan za dnevom kličejo ljudem; a v kljub temu imajo le še pogostokrat priložnost, poročati o novih nezgodah, ki zopet in zopet zahtevajo novih žrtv. Dne 5. prosinca, okoli 3. ure popoldne, zapustila je Amalija Kasorsik, viničarka na »Gradišcu«, občine Vosek pri Sv. Marjeti ob Pesnici, svoje stanovanje ter se